

Drie aanknopingspunten voor toekomstbestendig toeristisch ondernemerschap

Toekomstbestendig toeristisch ondernemerschap vraagt om méér dan het enkel verminderen van lasten of regels. Het vraagt continuïteit, ruimte om te vernieuwen en een overheid die toerisme en recreatie als volwaardig onderdeel van de economie benadert. Vanuit die gedachte geeft de gemeente Veere graag drie concrete aanknopingspunten mee die aansluiten op de vraag naar randvoorwaarden voor ondernemers én op de bredere vraag hoe toerisme kan bijdragen aan economische groei, leefbaarheid en brede welvaart, zonder dat de maatschappelijke en ruimtelijke druk verder toenemen.

1. Maak bedrijfsopvolging van toeristisch-recreatieve familiebedrijven expliciet onderdeel van het mkb-beleid

Veel toeristisch-recreatieve familiebedrijven zijn kapitaalintensief: een belangrijk deel van het vermogen zit in grond, vastgoed en voorzieningen. Dat kan overdracht aan een volgende generatie financieel lastig maken, terwijl bedrijfsopvolging juist van belang is voor continuïteit, lokaal eigenaarschap en werkgelegenheid. Deze ondernemers hebben zelf ook een direct belang om de maatschappelijke en ruimtelijke druk niet verder te laten toenemen.

In Zeeland zijn er naar schatting circa 100 familiebedrijven in de logiesector (hotels, campings, bungalowparken) met een ondernemer van 65 jaar of ouder. Dat is ongeveer 20% van alle familiebedrijven in deze sector in Zeeland. Bedrijfsopvolging is daarmee geen incidenteel vraagstuk, maar onderdeel van een bredere continuïteitsopgave in een kapitaalintensieve sector.

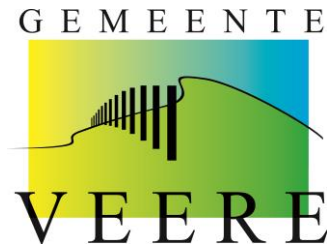
In de agrarische sector wordt bedrijfsopvolging gericht ondersteund. Zo kunnen jonge landbouwers die een bedrijf overnemen of starten onder voorwaarden € 80.000 vestigingssteun ontvangen en is met de Bedrijfsovernamewijzer een landelijk steunpunt ingericht voor begeleiding bij bedrijfsoverdracht.

Wij vragen het Rijk om, naar voorbeeld van de agrarische sector, een gerichte aanpak voor bedrijfsopvolging in toerisme en recreatie te ontwikkelen, met aandacht voor zowel financiering als begeleiding van opvolgers en overdragers.

2. Veranker toerisme en recreatie steviger in het brede economische beleid en verbind het met andere beleidsdomeinen

Toerisme en recreatie zijn meer dan een afzonderlijke sector. Bestedingen werken door naar onder meer detailhandel, vervoer, bouw, dienstverlening, cultuur en lokale productie. Veel toeristisch-recreatieve bedrijven en voorzieningen bedienen bovendien zowel bezoekers als inwoners.

In Zeeland is ongeveer één op de elf banen te vinden in de gastvrijheidssector; in Veere is dat zelfs één op de vier. De spin-off reikt bovendien verder dan de sector zelf. Zo telt de gemeente 11 reguliere supermarkten; per inwoner ligt het

supermarktoppervlak bijna 50% hoger dan landelijk. Recent onderzoek concludeert dat dit bovengemiddeld ruime aanbod door het toerisme wordt gedragen. In de vele kleine kernen van Veere helpt toeristische koopkracht daarmee voorzieningen in stand te houden die op basis van het inwonertal alleen moeilijk rendabel zouden zijn. Ook financieel profiteert de lokale samenleving: mede dankzij inkomsten uit toerisme en recreatie kon Veere voor 2026 extra lastenverzwaring voor inwoners voorkomen.

Die brede economische en maatschappelijke betekenis maakt dat toerisme en recreatie ook veel andere beleidsdomeinen raken. Voor een ondernemer komen economie, ruimte, natuur, mobiliteit, arbeidsmarkt, energie, fiscaliteit en leefbaarheid op één locatie samen, terwijl beleid vanuit verschillende domeinen en departementen wordt ontwikkeld. Daardoor kunnen doelen, voorwaarden en procedures naast elkaar bestaan zonder dat de samenhang voor de ondernemer wordt georganiseerd. Op die snijvlakken ontstaan vertraging, tegenstrijdigheden en gemiste kansen.

Wij vragen het Rijk om toerisme én recreatie structureel te verankeren in het bredere mkb-, innovatie- en regionale-economiebeleid, voldoende beleidscapaciteit binnen EZ te borgen en de verbinding met andere beleidsdomeinen actief te organiseren. Betrek de sector daarbij vanaf de start bij relevante economische programma's, investeringsagenda's en interdepartementale beleidsontwikkeling.

3. Breng de 'regelreis' van toeristisch-recreatieve ondernemers in beeld en los concrete knelpunten op

Regeldruk is te breed en complex om met één algemene maatregel op te lossen. Hoe groot die stapeling kan zijn, blijkt uit onderzoek in opdracht van EZ: een hotel-restaurant met zwembad heeft te maken met 93 wettelijke verplichtingen, goed voor circa €240.000 aan jaarlijkse regeldrukkosten. HISWA-RECRON signaleert vergelijkbare stapeling bij recreatiebedrijven.

Wij stellen daarom voor om de complete 'regelreis' van een aantal toeristisch-recreatieve ondernemers te volgen. Selecteer in enkele regio's ondernemers die bijvoorbeeld willen investeren, verduurzamen, transformeren of hun bedrijf overdragen en volg hun traject van initiatief tot uitvoering. Breng in kaart met welke regels, vergunningen, overheden en procedures zij daadwerkelijk te maken krijgen, waar eisen stapelen of elkaar tegenspreken en waar onnodige vertraging ontstaat.

Wij vragen het Rijk om samen met ondernemers en decentrale overheden enkele van deze regelreizen uit te voeren en de gevonden knelpunten waar mogelijk direct op te lossen. Zo ontstaat niet opnieuw een algemene inventarisatie van regeldruk, maar inzicht in de concrete belemmeringen die ondernemers ervaren én in maatregelen die daadwerkelijk verschil maken. De gemeente Veere stelt zich graag beschikbaar als pilotgebied.